

Handlings- og Økonomiplan 2019 – 2022

Samarbeidspartiernes budsjettopplegg

Innledning

Samarbeidspartiene konstaterer at kommuneøkonomien i Tromsø kommune er betydelig bedret de siste tre årene, og at vi nå har et handlingsrom for å kunne satse på nye tiltak og foreta politiske prioriteringer. Vi overtok et borgerlig konkursbo, som det ble uttrykt av kommuneøkonomi-ekspert Bjørn Brox i Kommunal Rapport i august 2015. Tromsø hadde store utfordringer med et negativt driftsresultat på 82 MNOK i 2014 og et helt tomt disposisjonsfond. Regnskapet for 2017 hadde et så godt resultat at vi kunne sette av nesten 200 millioner kroner på disposisjonsfond.

Tromsø har likevel fortsatt en stram kommuneøkonomi, noe som krever at vi gjør kloke prioriteringer. Vi vil derfor øke disposisjonsfondet med 40 millioner kroner i 2019.

Gjeldsnivået i slutten av perioden vil komme opp i 10 milliarder kroner. Samarbeidspartiene mener det er helt nødvendig å gjøre disse investeringene. 160 millioner kroner skal brukes på boliger og helsebygg. Forebygging og tidlig innsats vil slå positivt inn på lengre sikt på driften av pleie- og omsorg. Forebyggende arbeid og vedlikehold av kommunale bygg og infrastruktur er en sentral del av Samarbeidspartiernes løsninger. Vi er nødt til å investere for en økende befolkning, og vi må investere smartere.

Samarbeidspartiene velger å opprettholde en rekke tilbud innen Utdanning og oppvekst som er foreslått redusert eller nedlagt. Dette gjelder bl.a. leirskoletilbudet, ikke-lovpålagte støtte til Holt læringstun, Inn på tunet og Nordnorsk vitensenter, søskenmoderasjon SFO, distriktbarnehager og Kulturkort for ungdom. Det samme gjelder opprettholdelse av byggaktivitet og bydrift, og at sentrumsgatene skal bli ryddet både for søppel og snø og at det trækkes like mye skiløyper til vinteren.

For andre året på rad reduserer vi skatten på bolig, fra 4 til 3,4 promille. Denne reduksjonen utgjør 15 prosent. Vi gjør ingen kontorjustering og sikrer med det at en vanlig gjennomsnittlig bolig (såkalt KOSTRA-bolig) får 778 kroner mindre i eiendomsskatt.

Samarbeidspartiene legger derfor frem et budsjettopplegg som er tilpasset at kommunen vokser og som bruker mer midler spesielt knyttet opp mot barn- og unge.

Driftsbudsjett

Endringer sammenlignet med administrasjonssjefens forslag (Beløp i 1000 kroner)

Ansvars ramme	AVD.	Kommentar	2019	2020	2021	2022
1101	Adm.	Videreføre trykkeritjenester	1300	1300	1300	1300
1103	Frie innt.	Lavere skatt på eiendom	20400	800	800	-18700
1103	Frie innt.	Endring av: «Til ubundne avsetninger» (Skjema 1A)	-77201	-39355	-37554	-26134
1103	Frie innt.	Bruk av fond	0	-20914	-25365	-17335
1202	Barnehage	Mindre krav effektivisering – generell ramme	2000	1000	0	0
1202	Barnehage	Opprettholde fire barnehager i distriktet (*)	2700	2700	4300	4300
1202	Barnehage	*Økt tilskudd - private barnehager som følge	0	0	2150	2150
1202	Barnehage	Opprettholde kommunal andel tilskudd - bedre språkforståelse minoritetsspråklige barn	2400	2400	2400	2400

1202	Barnehage	Opprettholde bemanning til barn med spesialpedagogisk hjelp og tilrettelegging	700	1500	1500	1500
1202	Barnehage	Opprettholde etter- og videreutdanningsmidler	450	1100	2000	3550
1201	Skole	Mindre krav effektivisering – generell ramme	6200	6200	6200	6200
1201	Skole	SFO - antall barn pr. voksen som i dag (18)	4000	4000	4000	4000
1201	Skole	Opprettholde leirskoletilbud	2900	2900	2900	2900
1201	Skole	Beholde søskenmoderasjonen i SFO	2000	2000	2000	2000
1201	Skole	Opprettholde tilskuddet til Holt læringstun, Inn på Tunet og Nordnorsk vitensenter på dagens nivå	1800	1800	1800	1800
1201	Skole	Opprettholde satsning på videreutdanning lærere	1500	1500	1500	1500
1201	Skole	Opprettholde Skittenelv skole.	700	1700	1700	1700
1203	For. Helse	Familiens hus – opprettholde avdeling Langnes	1300	1300	1300	1300
1203	For. Helse	Familiens hus – opprettholde drifts som i dag	600	600	600	600
1203	For. Helse	Opprettholde bemanning – Tverrfaglig ressurs, Fysio/Ergo 0 – 18 år	325	325	325	325
1204	Barnevern	Mer gradvis nedtrapping i fagstillinger i takt med reduksjon av tilvisninger.	3300	2500	1500	0
1204	Barnevern	Opprettholde årsverk i barnevernstjenesten	2500	2500	2500	2500
1204	Barnevern	Opprettholde merkantil stilling - barnevernet	680	680	680	680
1204	Barnevern	Opprettholde driftsutgifter til PP-tjenesten	346	346	346	346
1303	Pleie/oms.	Ikke gjennomføre innkjøpskutt i sykehjemmene	164	332	332	332
1303	Pleie/oms.	Kompetanseheving i eldreomsorgen	5000	5000	5000	5000
1305	Kom.helse	Betalingsplikt for utskrivningsklare pasienter	-2000	0	0	0
1401	Kultur					
1402	Idrett	Opprettholde tilskudd kultur og idrett	2425	2425	2425	2425
1401	Kultur	Opprettholde Kulturkortet for ungdom	2000	2000	2000	2000
1401	Kultur	Beholde vennskapsbysamarbeidet Tromsø – Gaza (Ungdom til Ungdom)	300	300	300	300
1401	Kultur	Beholde dagens inntjeningskrav - Kulturhuset	300	300	300	300
1401	Kultur	Beholde bevilgning til NOSO på dagens nivå	230	230	230	230
1403	Kirke	Ikke økte festeavgifter for gravsteder	540	540	540	540
1403	Kirke	Ikke innføre innenbys kremasjonsavgift	290	290	290	290
1502	Bydrift	Opprettholde byggeaktivitet	5406	5406	5406	5406
1502	Bydrift	Beholde dagens nivå på Bydrift (rydding i sentrum, tråkk av skiløyper, sentrumstømming av snø)	2775	2775	2775	2775

Forslag til nye tiltak i driftsbudsjettet

Endringer sammenlignet med administrasjonssjefens forslag (Beløp i 1000 kroner)

Ansvars ramme	AVD.	Kommentar	2019	2020	2021	2022
1107	Folkevalgt	Økt bevilgning elderrådet – Eldrekonferanse 2019	150	0	0	0
1201	Skole	Satsning på eget matprosjekt Selnes Skole – fase II	100	100	100	100
1302	Sosialtj.	Tilskudd Internasjonalt seminar (Frivillige org.)	150	150	150	150
1302	Sosialtj.	Tilskudd til ROS – Rådgivning om spiseforstyrrelser 2x i uka (forbehold støtte UNN)	100	100	100	100
1302	Sosialtj.	Tilskudd Kirkens Bymisjon - Demokratisolen	100	100	100	100
1302	Sosialtj.	Tromsø Idrettsråd - Aktivitetsguide	250	250	250	250

1401	Kultur	Styrking av Kulturskolen - administrasjon av skolekorps / «eget korpsprosjekt»	450	450	450	450
1402	Idrett	Kommunal driftsstøtte til Skarphallen AS	300	300	300	300
1404	Næring	Støtte til Ullsfjordforbindelsen AS	120	120	120	120
1501	Byutvikling	Øremerket driftsstøtte til NODA (Nordnorsk Design- og Arkitektursenter)	300	300	300	300

Investeringsbudsjett 2019 – 2022

Endringer sammenlignet med administrasjonssjefens forslag (Beløp i 1000 kroner)

Prosjekt nr.	Prosjektt tekst	Investeringer			
		2019	2020	2021	2022
12	Oppvekst- og utdanning				
-	Brakker/Modulbygg – Bjerkaker skole	15000			
2048	Framsnynde - Nybygg Tromsdalen skole	19000	50000	-19000	-50000
14	Næring-, kultur- og idrett				
5051	Forprosjekt – Ny kommunal idrettshall(er)	7500	7500		
15	Byutvikling				
5451	Utsette Prostneset park	-8000	-37000	8000	37000
Samlet virkning investeringsbudsjett		33500	20500	-11000	-13000

Avdeling for finans

1101	Adm.	Videreføre trykkeritjenester	1300	1300	1300	1300
1103	Frie innt.	Lavere skatt på eiendom	20400	800	800	-18700
1103	Frie innt.	Endring av: «Til ubundne avsetninger» (Skjema 1A)	-77201	-39355	-37554	-26134
1103	Frie innt.	Bruk av fond	0	-20914	-25365	-17335

Forslag til nye tiltak:

Ansvars ramme	AVD.	Kommentar	2019	2020	2021	2022
1107	Folkevalgt	Økt bevilgning eldrerådet – Eldrekonferanse 2019	150	0	0	0

Samarbeidspartiene viderefører trykkeritjenestene på rådhuset. Digitaliseringa skal redusere behovet for papirtrykk, men det er fortsatt behov og det vil bli mer ressurskrevende å hente eksterne leverandører for oppgavene som trykkeritjenestene på rådhuset utfører.

Eiendomsskattesatsen ble økt i 2016 for å unngå uforsvarlige kutt i velferdstjenestene som kommunen leverer til befolkninga i Tromsø. Samarbeidspartiene anser at det er grunnlag for å fortsette reduksjonen som vi starta for 2018, og satsen for boligeiendommer settes ned fra 4 til 3,4 promille, en reduksjon i eiendomsskatten på 15%.

Ved endringene i driftsbudsjettet som samarbeidspartiene foreslår, blir disposisjonsfondet tilført nærmere 40 millioner kr i 2019.

Avdeling for oppvekst og utdanning

Ansvars ramme	AVD.	Kommentar	2019	2020	2021	2022
1202	Barnehage	Mindre krav effektivisering – generell ramme	2000	1000	0	0
1202	Barnehage	Opprettholde fire barnehager i distriktet (*)	2700	2700	4300	4300
1202	Barnehage	*Økt tilskudd - private barnehager som følge	0	0	2150	2150
1202	Barnehage	Opprettholde kommunal andel tilskudd - bedre språkforståelse minoritetsspråklige barn	2400	2400	2400	2400
1202	Barnehage	Opprettholde bemanning til barn med spesialpedagogisk hjelp og tilrettelegging	700	1500	1500	1500
1202	Barnehage	Opprettholde etter- og videreutdanningsmidler	450	1100	2000	3550
1201	Skole	Mindre krav effektivisering – generell ramme	6200	6200	6200	6200
1201	Skole	SFO - antall barn pr. voksen som i dag (18)	4000	4000	4000	4000
1201	Skole	Opprettholde leirskoletilbud	2900	2900	2900	2900
1201	Skole	Beholde søskenmoderasjonen i SFO	2000	2000	2000	2000
1201	Skole	Opprettholde tilskuddet til Holt læringstun, Inn på Tunet og Nordnorsk vitensenter på dagens nivå	1800	1800	1800	1800
1201	Skole	Opprettholde satsning på videreutdanning lærere	1500	1500	1500	1500
1201	Skole	Opprettholde Skittenelv skole.	700	1700	1700	1700
1203	For. Helse	Familiens hus – opprettholde avdeling Langnes	1300	1300	1300	1300
1203	For. Helse	Familiens hus – opprettholde drifts som i dag	600	600	600	600
1203	For. Helse	Opprettholde bemanning – Tverrfaglig ressurs, Fysio/Ergo 0 – 18 år	325	325	325	325
1204	Barnevern	Mer gradvis nedtrapping i fagstillinger i takt med reduksjon av tilvisninger.	3300	2500	1500	0
1204	Barnevern	Opprettholde årsverk i barnevernstjenesten	2500	2500	2500	2500
1204	Barnevern	Opprettholde merkantil stilling - barnevernet	680	680	680	680
1204	Barnevern	Opprettholde driftsutgifter til PP-tjenesten	346	346	346	346

Forslag til nye tiltak:

Ansvars ramme	AVD.	Kommentar	2019	2020	2021	2022
1201	Skole	Satsning på eget matprosjekt Selnes Skole – fase II	100	100	100	100

12	Oppvekst- og utdanning					
-	Brakker / Modulbygg – Bjerkaker skole		15000			
2048	Framskynde – Nybygg Tromsdalen skole		19000	50000	-19000	-50000

Samarbeidspartiene prioriterer å sikre barn gode og trygge oppvekstvilkår gjennom tidlig og koordinert innsats, og har fokus på at barnehage og skoletilbudet skal være av en kvalitetsmessig og framtidsretta standard.

Vi ønsker velkommen at arbeidet med økt tilstedeværelse fortsatt skal ha høy prioritet, og vil følge utviklingen i forbedringsarbeidet som er tenkt iverksatt med stor interesse.

Barnehage

Samarbeidspartiene vil sikre kommunens barn et godt pedagogisk og trygt barnehagetilbud både i distriktet og i sentrum. Distriktbarnehagene skal opprettholdes og driftes videre, det skal fortsatt være like mange ansatte for de som har behov for spesialpedagogisk hjelp og tilrettelegging, og kommunens andel av tilskudd til tiltak for å bedre språkforståelsen blant minoritetsspråklige barn skal være den samme som før.

Skole og SFO

Samarbeidspartiene vil styrke og videreutvikle skolene i Tromsø gjennom systematisk arbeid med tidlig innsats, tilpasset opplæring, grunnleggende ferdigheter, klasseledelse og god vurderingspraksis. Dette betinger tilstrekkelige økonomiske rammer for skolene, og også økonomiske tilskudd til viktige eksterne supplement som Nordnorsk vitensenter, Holt læringstun og Inn på tunet.

Skitteneelv skole skal opprettholdes og driftes videre, elevene skal fortsatt kunne dra på leirskole, og i SFO skal det være søskenmoderasjon og like mange ansatte pr barn som før.

Barn og familie

Samarbeidspartiene er fornøyd med at Seksjon for barn og familie er etablert, og at det nå kommer til å bli ei dør inn for de som trenger det aller mest. Rødt, AP og SV vil trekke fram Familiens hus som et stjerneeksempel på et suksessiltak som må bestå, og vil se på muligheten til å etablere slike i flere bydeler.

Det er bekymringsfullt at andelen barn og unge med psykiske utfordringer er økende, og det er nødvendig med en opptrappingsplan for å nå målet om tilstrekkelige helsesøsterressurser.

Avdeling for helse og omsorg

Ansvars ramme	AVD.	Kommentar	2019	2020	2021	2022
1303	Pleie/oms.	Ikke gjennomføre innkjøpskutt i sykehjemmene	164	332	332	332
1303	Pleie/oms.	Kompetanseheving i eldreomsorgen	5000	5000	5000	5000
1305	Kom.helse	Betalingsplikt for utskrivningsklare pasienter.	-2000	0	0	0

Forslag til nye tiltak:

Ansvars ramme	AVD.	Kommentar	2019	2020	2021	2022
1302	Sosialtj.	Tilskudd Internasjonalt seminar (Frivillige org.)	150	150	150	150
1302	Sosialtj.	Tilskudd til ROS – Rådgivning om spiseforstyrrelser 2x i uka (forbehold støtte UNN)	100	100	100	100
1302	Sosialtj.	Tilskudd Kirkens Bymisjon - Demokratiskolen	100	100	100	100
1302	Sosialtj.	Tromsø Idrettsråd - Aktivitetsguide	250	250	250	250

Samarbeidspartiene vil understreke viktigheten av omstillings- og forbedringsarbeidet gjennom Program for utvikling av helse og omsorg, og ser nødvendigheten av at dette gjenspeiles i Handlings- og økonomiplan 2019-2022. Helse og omsorg har de siste årene gjennomført flere tiltak for å få ned kostnadene og Samarbeidspartiene ser ikke at det er grunnlag for å foreslå ytterligere nedstyringstiltak i tillegg til de som nå effektueres.

De syv utfordringsområdene administrasjonen peker på i sitt budsjettforslag, er vi enige om å prioritere. Vi vil spesielt understreke på det store behovet kommunen har for å investere i helsebygg og boliger for å skape gode og effektive tjenester for folk i Tromsø. Vi vil sette av tilstrekkelige ressurser til å få det til. Den estimerte kostnaden med dagbøter til UNN fordi vi ikke har tilstrekkelig kapasitet til å ta mot pasienter innen både somatisk og psykisk helsevern, er et godt bilde på den vanskelige situasjonen vi er i.

Kommunen har en målsetting om å øke andelen fagutdannede innen Helse og omsorg. Vi mener at denne utfordringen må møtes gjennom ei satsing på kompetanseheving og etter- og videreutdanning. Det å gi de ansatte mulighet til faglig utvikling er en sentral del av tillitsreformen. Vi har derfor satt av fem millioner kroner til dette formålet. Vi mener helsepersonell bør få samme kompetanseutviklingsmuligheter som undervisningspersonell gjennom statlig satsing.

Vi vil understreke kommunestyrets vedtak om at ny barne- og avlastningsbolig i Sommerlystvegen skal ha høyeste prioritet, og ber administrasjonen vurdere om det er mulig å forsere denne bygginga slik at den kan være i drift før 2020.

Det skjer en dreining mot et større fokus på forebygging, lavterskeltilbud, velferdsteknologi, rehabilitering og egenmestring innen helse og omsorg. Denne satsingen på bedre helse vil også ha den effekten at den reduserer eller utsetter behovet for kommunale tjenester.

Samarbeidspartiene ser fram til at vi får på plass ny legevakt og at bygginga av Kroken bo- og velferdssenter holder framdriften som skissert i økonomiplanen.

Avdeling for næring, kultur og idrett

Ansvars ramme	AVD.	Kommentar	2019	2020	2021	2022
1401	Kultur	Opprettholde tilskudd kultur og idrett	2425	2425	2425	2425
1402	Idrett					
1401	Kultur	Opprettholde Kulturkortet for ungdom	2000	2000	2000	2000
1401	Kultur	Beholde vennskapsbysamarbeidet Tromsø – Gaza (Ungdom til Ungdom)	300	300	300	300
1401	Kultur	Beholde dagens inntjeningskrav - Kulturhuset	300	300	300	300
1401	Kultur	Beholde bevilgning til NOSO på dagens nivå	230	230	230	230
1403	Kirke	Ikke økte festeavgifter for gravsteder	540	540	540	540
1403	Kirke	Ikke innføre innenbys kremasjonsavgift	290	290	290	290

Forslag til nye tiltak:

Ansvars ramme	AVD.	Kommentar	2019	2020	2021	2022
1401	Kultur	Styrking av Kulturskolen - administrasjon av skolekorps / «eget korpsprosjekt»	450	450	450	450
1402	Idrett	Kommunal driftsstøtte til Skarphallen AS	300	300	300	300
1404	Næring	Støtte til Ullsfjordforbindelsen AS	120	120	120	120

Prosjekt nr.	Prosjektttekst	Investeringer			
		2019	2020	2021	2022
5051	Forprosjekt – Ny kommunal idrettshall(er)	7500	7500		

Samarbeidspartiene vil støtte opp om et rikt og variert kultur- og idrettsliv og vil særlig prioritere at barn og unge får kulturelle opplevelser og kan få uttrykke seg kunstnerisk.

Kulturhuset og Kulturskolens oppfølging av skole- og musikkorpene styrkes. Vi opprettholder dagens nivå på tilskudd kultur og idrett, som gir en viktig støtte for frivillig innsats i denne sektoren.

Vi viderefører satsningen på et Kulturkort for ungdom, fordi det er viktig at ungdom får delta på kulturarrangement. Det bør ikke være et skille mellom de som har råd og de som ikke har det.

Samarbeidspartiene vil prioritere barne- og breddeidretten, og vil særlig satse på å skape rom for å øke den kommunale hallkapasiteten. Dette skjer gjennom at det settes av midler til et forprosjekt for å planlegge en ny kommunal idrettshall. Vi legger inn kommunal driftsstøtte til Skarphallen AS, som vil skape rom for at barn og unge har et godt fotballtilbud.

Avdeling for byutvikling

Ansvars ramme	AVD.	Kommentar	2019	2020	2021	2022
1502	Bydrift	Opprettholde byggeaktivitet	5406	5406	5406	5406
1502	Bydrift	Beholde dagens nivå på Bydrift (rydding i sentrum, tråkk av skiløyper, sentrumstømming av snø)	2775	2775	2775	2775

Forslag til nye tiltak:

Ansvars ramme	AVD.	Kommentar	2019	2020	2021	2022
1501	Byutvikling	Øremerket driftsstøtte til NODA (Nordnorsk Design- og Arkitektursenter)	300	300	300	300

Prosjekt nr.	Prosjektttekst	Investeringer			
		2019	2020	2021	2022
5451	Utsette Prostneset park	-8000	-37000	8000	37000

Tromsø kommune står foran enorme oppgaver med tanke på riktig og bærekraftig byutvikling for fremtiden. Samarbeidspartiene vil, som et av de viktigste leddene i dette arbeidet, fortsette jobben med å få på plass en byveksttale med Staten så fort som mulig.

Samarbeidspartiene har store forventninger til kommunens reviderte hovedplan for klima, miljø og energi og legger til grunn at denne kommer til politisk behandling før årsskiftet.

Samarbeidspartiene kan ikke gå med på de foreslåtte kuttene innenfor viktige samfunnsfunksjoner på Bydrift, som for eksempel mindre søppelrydding i sentrum, mindre tråkking av skiløyper og generell reduksjon av brøytstandard. De foreslåtte kuttene er av stor betydning for innbyggernes helse, miljø og trivsel og må reverseres.

Det er svært viktig at kommunale bygg ivaretas og vedlikeholdes. Tromsø kommune har et etterslep på vedlikehold av kommunale bygg og samarbeidspartiene mener at det *ikke* er riktig å igangsette ytterligere innsparingstiltak på dette feltet. En innsparing her vil føre i neste omgang til større utgifter for kommunen. Innsparingstiltaket som omfatter redusert byggaktivitet reverseres i samarbeidspartiens budsjettforslag.

